

The Holy See

Bula ob napovedi izrednega jubileja Usmiljenja

MISERICORDIAE VULTUS (Obličje usmiljenja)

FRANČIŠEK

RIMSKI ŠKOF

SLUŽABNIK BOŽJIH SLUŽABNIKOV

VSEM, KI BODO BRALI TO PISMO,

MILOST, USMILJENJE IN MIR

[Multimedia]

1. Jezus Kristus je obličje Očetovega usmiljenja. Videti je, da skrivnost krščanske vere v tej besedi najde svoj povzetek. Postala je živa, vidna in je dosegla vrhunec v Jezusu iz Nazareta. Potem ko je Oče, ki je »bogat v usmiljenju« (Ef 2,4), Mojzesu razodel svoje ime kot »usmiljen in dobrotljiv Bog, počasen za jezo in bogat z ljubeznijo in zvestobo« (2 Mz 34,6), je nenehno na različne načine in ob različnih časih zgodovine dajal spoznati svojo Božjo naravo. Ob »polnosti časa« (Gal 4,4), ko je bilo vse razporejeno v skladu z njegovim načrtom odrešenja, je poslal svojega Sina, rojenega iz device Marije, da bi nam dokončno razodel svojo ljubezen. Kdor ga vidi, vidi Očeta (prim. Jn 14,9). Jezus iz Nazareta s svojo besedo, s svojimi dejanji in z vso svojo osebo^[1] razodeva Božje usmiljenje.

2. Vselej nam je potrebno zreti skrivnost usmiljenja. To je vir veselja, vedrine in miru. To je pogoj za naše odrešenje. Usmiljenje: ta beseda razodeva skrivnost Svete Trojice. Usmiljenje: to je poslednje in najvišje dejanje, s katerim nam prihaja naproti Bog. Usmiljenje: to je temeljni zakon, ki biva v srcu vsakega človeka, ko z iskrenimi očmi pogleda brata, ki ga sreča na življenjski poti. Usmiljenje: to je pot, ki povezuje Boga in človeka, ker odpira srce upanju, da bomo vedno ljubljene ne glede na meje, ki jih postavlja naš greh.

3. Obstajajo trenutki, ko smo še močnejše poklicani, da se zazremo v usmiljenje, da bi tudi sami postali učinkovito znamenje Očetovega delovanja. Prav zato sem naznanil *izredni jubilej usmiljenja* kot ugoden čas za Cerkev, da še močnejše in učinkoviteje pričuje vernikom.

Sveto leto se bo začelo 8. decembra na slovesni praznik Brezmadežnega spočetja. Ta liturgični praznik nakazuje, kako deluje Bog že od samih začetkov naše zgodovine. Po grehu Adama in Eve Bog ni hotel, da bi bilo človeštvo prepuščeno na milost in nemilost zlu. Zato si je zamislil in hotel Marijo, sveto in brezmadežno v ljubezni (prim. Ef 1,4), da bi postala Mati človekovega Odrešenika. Na teži greha Bog odgovarja s polnostjo odpuščanja. Usmiljenje bo vedno večje od slehernega greha in nihče ne more omejevati Božje ljubezni, ki odpušča. Na praznik Brezmadežnega spočetja bom z veseljem odprl sveta vrata. Ob tej priložnosti bodo to *vrata usmiljenja*. Kdorkoli bo stopil skozi, bo lahko občutil ljubezen Boga, ki tolaži, odpušča in daje upanje.

Na nedeljo za tem, na tretjo adventno, se bodo odprla tudi sveta vrata v rimski stolnici, baziliki svetega Janeza v Lateranu. Zatem se bodo odprla vrata tudi v drugih papeških bazilikah. Določam, naj se na isto nedeljo v vsaki krajevni Cerkvi v stolnici, ki je materna cerkev za vse vernike, ali pa v konkatedrali ali v drugi pomembni cerkvi odpre za vse sveto leto enaka *vrata usmiljenja*. Po izboru ordinarija jih je mogoče odpreti tudi v svetiščih, kamor romajo številni romarji, ki se jih v srcu na teh svetih krajih dotakne milost in najdejo pot spreobrnjenja. Vsaka krajevna Cerkev bo tako neposredno vpeta v dogajanje tega svetega leta kot v izreden trenutek milosti in duhovne prenove. Jubilej bomo tako praznovali tako v Rimu kot po krajevnih cerkvah kot vidno znamenje občestva vse Cerkve.

4. 8. december sem izbral, ker je ta datum zelo pomenljiv za nedavno zgodovino Cerkve. Sveta vrata bom namreč odprl ob petdeseti obletnici konca drugega vatikanskega vesoljnega cerkvenega zbora. Cerkev čuti potrebo, da v sebi živo ohranja ta dogodek. Tedaj se je zanjo začel nov odsek na poti zgodovine. Na koncilu zbrani očetje so močno, kot resnično vetje Duha dojeli zahtevo, da ljudem svojega časa spregovorijo o Bogu na bolj razumljiv način. Ko se je sesulo obzidje, ki je predolgo zapiralo Cerkev v nekakšno privilegirano utrdbo, je nastopil čas, da se evangelij oznani na nov način. Nova etapa evangelizacije, ki obstaja od vselej. Nova zavzetost, ki velja za vse kristjane, da bolj navdušeno in prepričljivo pričujejo o svoji veri. Cerkev je začutila odgovornost, da je v svetu živo znamenje Očetove ljubezni.

Na misel nam prihajajo besede, ki jih je izrekel sv. Janez XXIII., ko je odprl koncil, da bi nakazal, po kateri poti naj hodi: »Zdaj ima Kristusova nevesta zdravilo usmiljenja raje, kot da bi uporabljala orožje strogosti ... Ko katoliška Cerkev s tem ekumenskim koncilom dviga baklo katoliške resnice, se hoče pokazati kot ljubeča, naklonjena, potrpežljiva mati vseh, ki jo nagiba usmiljenje in dobrota do otrok, ki so se ločili od nje.«^[2] Ob bok mu stopa tudi bl. Pavel VI., ki se je takole izrazil ob zaključku koncila: »Hočemo raje poudariti, da je bila vera našega koncila predvsem ljubezen ... Starodavna zgodba o Samarijanu je dala temeljne poteze duhovnosti koncila ... Veletok naklonjenosti in občudovanja je pritekel iz koncila na sodobni človeški svet. Resda so bile zmote zavrjene, ker to zahteva ljubezen in nič manj resnica; toda ljudem velja le opozorilo, spoštovanje in ljubezen. Namesto tesnobnih diagnoz spodbudna zdravila; namesto morečih slutenj so s koncila v sodobni svet poslana sporočila zaupanja. Njegove vrednote niso bile samo spoštovane, ampak počaščene, njegovi naporji podprti, njegova hrepenenja očiščena in blagoslovljena ... Še nekaj

moramo poudariti: vse to bogastvo nauka se obrača v eno samo smer: služiti človeku. Človeku, ponavljamo, v slehernem položaju, v sleherni slabosti, v sleherni potrebi.«[3]

S to hvaležnostjo za vse, kar je Cerkev prejela, in z odgovornostjo do naloge, ki nas čaka, bomo stopili skozi sveta vrata s polnim zaupanjem, da nas spremlja moč vstalega Gospoda, ki nas še naprej podpira na našem romanju. Sveti Duh, ki vodi korake vernih, da sodelujejo pri delu odrešenja, ki ga je opravil Kristus, naj bo vodnik in podpora Božjemu ljudstvu, naj mu pomaga, da bo zrlo obličje usmiljenja.[4]

5. Jubilejno leto se bo zaključilo na slovesni praznik Jezusa Kristusa, Kralja veseljstva 20. novembra 2016. Na ta dan bomo od zaprtju svetih vrat predvsem hvaležni in se bomo zahvaljevali Sveti Trojici, da nam je naklonila ta izredni čas milosti. Življenje Cerkve, vse človeštvo in neizmerno veseljstvo bomo izročili Kristusovemu vladarstvu, da bi razlil svoje usmiljenje kot jutranjo roso za rodovitno zgodovino, ki naj jo s prizadevnostjo vseh gradimo v bližnji prihodnosti. Kako si želim, da bi bila prihodnja leta prepletena z milostjo, da bi stopali vsakemu človeku naproti z Božjo dobroto in nežnostjo! Naj vse, verne in oddaljene, doseže balzam usmiljenja kot znamenje Božjega kraljestva, ki je že navzoče med nami.

6. »Za Boga je značilno, da je usmiljen, še posebej pa se to očitno vidi v njegovi vsemogočnosti.«[5] Te besede sv. Tomaža Akvinskega kažejo, kako Božje usmiljenje nikakor ni znamenje šibkosti, ampak prej lastnost Božje vsemogočnosti. Zato nam bogoslužje v eni najstarejših mašnih glavnih prošenj polaga v usta tole molitev: »O Bog, svojo vsemogočnost razodevaš predvsem z usmiljenjem in prizanašanjem.«[6] Bog vselej ostaja v zgodovini človeštva kot tisti, ki je navzoč, blizu, skrben, svet in usmiljen.

»Potrpežljiv in usmiljen« je besedni par, ki se pogosto pojavi v Stari zavezi, da opiše Božjo naravo. Njegovo usmiljeno bitje se oprijemljivo odraža v tolikih dejanjih odrešenjske zgodovine, kjer dobrota prevlada nad kaznovanjem in uničenjem. Na poseben način tudi psalmi izpostavijo to veličastno Božje delovanje: »On odpušča vso tvojo krivdo, ozdravlja vse tvoje bolezni, iz jame rešuje tvoje življenje, krona te z dobroto in usmiljenjem« (Ps 103,3-4). Še bolj očitno neki drug psalm potrjuje oprijemljiva znamenja usmiljenja: »Gospod osvobaja jetnike. Gospod odpira oči slepim, Gospod dviga potrte, Gospod ljubi pravične. Gospod varuje tujce, podpira siroto in vdovo, pota krivičnih pa uničuje« (Ps 146,7-9). In slednjič še nekaj psalmistovih izrazov: »[Gospod] zdravi potrte v srcu in obvezuje njihove rane ... Gospod podpira ponižne, krivične pa do tal poniža« (147,3.6). Skratka, Božje usmiljenje ni nekaj zamišljenega, ampak je oprijemljiva resničnost, s katero razodeva svojo ljubezen, ki je kakor očetova ali materina, ko sta iz globine srca ganjena ob svojem otroku. Zares lahko tukaj rečemo, da gre za ljubezen »iz srca«. Prihaja iz notranjosti kot globoko naravno čutenje, ki ga sestavljajo nežnost in sočutje, prizanesljivost in odpuščanje.

7. »Vekomaj traja njegovo usmiljenje,« je odpev, ki sledi vsaki vrstici 136. psalma, medtem ko pripoveduje zgodovino Božjega razodevanja. V moči usmiljenja so vsi dogodki Stare zaveze nabiti

z globoko odrešenijsko veljavo. Usmiljenje naredi iz Božje zgodovine z Izraelom zgodovino odrešenja. Videti je, kot da hočemo – kot psalm – z nenehnim ponavljanjem besed: »Vekomaj traja njegovo usmiljenje,« zdrobiti krog prostora in časa, da bi vse vključili v večno skrivnost ljubezni. To je, kot bi hoteli reči, da bo človek ne le v zgodovini, ampak vso večnost vedno pod usmiljenim pogledom Očeta. Ni naključje, da je izraelsko ljudstvo ta psalm, »veliki halel«, vključilo v najpomembnejše bogoslužne praznike.

Pred pasijonom je Jezus molil s tem psalmom usmiljenja. To potrjuje evangelist Matej, ko pravi, da so Jezus in učenci, »ko so odpeli hvalnico« (Mt 26,30), odšli proti Oljski gori. Ko je postavljaj evharistijo kot večni spomin nase in na svojo veliko noč, je to svoje najvzvišenejše dejanje razodetja simbolično postavil v luč usmiljenja. V istem obnebj u smiljenja je Jezus preživel svoje trpljenje in smrt, saj se je zavedal velike skrivnosti ljubezni, ki se bo dopolnila na križu. Ker kristjani vemo, da je Jezus sam molil ta psalm, je za nas še pomembnejši in nas obvezuje, da si ga vzamemo kot odpev v svoji vsakodnevni hvalnici: »Vekomaj traja njegovo usmiljenje.«

8. Ko je naš pogled uprt v Jezusa in njegovo usmiljeno obličje, lahko dojamemo ljubezen Svete Trojice. Poslanstvo, ki ga je Jezus prejel od Očeta, je bilo v tem, da razodene skrivnost božanske ljubezni v njeni polnosti. »Bog je ljubezen« (1 Jn 4,8.16), zatrdi evangelist Janez prvič in edinkrat v vsem Svetem pismu. Ta ljubezen je odslej vidna in otipljiva v vsem Jezusovem življenju. Njegova oseba ni nič drugega kot ljubezen, ljubezen, ki se daje zastonj. Njegovi odnosi z ljudmi, ki se mu približajo, kažejo nekaj enkratnega in neponovljivega. Znamenja, ki jih dela, zlasti v odnosu z grešniki, ubogimi, izključenimi, bolniki in trpečimi, so poučevanje o usmiljenju. Vse v njem govori o usmiljenju. Ničesar ni v njem, kar bi bilo brez sočutja.

Ko je Jezus videl, da so bili v množici ljudi, ki so hodili za njim, utrujeni in onemogli, izgubljeni in brez vodnika, so se mu do dna srca zasmilili (prim. Mt 9,36). V moči te sočutne ljubezni je ozdravil bolnike, ki so mu jih prinesli (prim. Mt 14,14) in je z nekaj kruhki in ribami nasitil velike množice (prim. Mt 15,37). Jezusa v vseh teh okoliščinah ni priganjalo k delovanju nič drugega kot usmiljenje, s katerim je bral v dušah svojih sogovornikov in odgovarjal na njihove najbolj resnične potrebe. Ko je srečal vdovo iz Naina, ki je spremljala svojega sina h grobu, je občutil veliko sočutje do neizmerne bolečine objokane matere in ji je vrnil sina, ko ga je obudil od mrtvih (prim. Lk 7,15). Potem ko je osvobodil obsedenca v Gerasi, mu je zaupal to poslanstvo: »Sporoči, kako velike reči ti je storil Gospod in se te usmilil« (Mr 5,19). Tudi Matejev poklic je vključen v obnebj u smiljenja. Ko je šel Jezus mimo davčnega urada, so se njegove oči srečale z Matejevimi. Ta pogled je bil nabit z usmiljenjem, ki je odpuščalo grehe tega človeka, premagalo odpor drugih učencev in izbralo njega, cestnarja in grešnika, da je postal eden dvanajsterih. Ko je sv. Beda Častitljivi razlagal ta evangeljski prizor, je zapisal, da je Jezus pogledal Mateja z usmiljeno ljubeznijo in ga izbral *miserando atque eligendo*.^[7] Ta izraz se me je vedno globoko dotaknil, tako da sem si ga izbral za geslo.

9. V prilikah, ki so posvečene usmiljenju, Jezus razodeva, da je Božja narava kakor narava očeta.

Ne prizna poraza, dokler s sočutjem in usmiljenjem ne izniči greha in ne premaga zavračanja. Poznamo te prilike, zlasti tri: o izgubljeni ovci in izgubljeni drahmi in o očetu z dvema sinovoma (prim. Lk 15,1-32). V teh prilikah je Bog vedno predstavljen kot poln veselja, še posebej ko odpušča. V njih najdemo jedro evangelija in naše vere, ker je usmiljenje predstavljeno kot moč, ki premaga vse, ki napolni srce z ljubeznijo in ki tolaži z odpuščanjem.

Poleg tega še iz neke druge prilike prejemamo pouk, kakšen naj bo naš krščanski življenjski slog. Ko je Peter Jezusa izzval z vprašanjem o tem, kolikokrat je potrebno odpustiti, mu je ta odgovoril: »Ne pravim ti do sedemkrat, ampak do sedemdesetkrat sedemkrat« (Mt 18,22), in povedal priliko o »neusmiljenem služabniku«. Ko ga je gospodar poklical, naj mu vrne veliko vsoto, je padel predenj na kolena in ga prosil; in gospodar mu je dolg odpustil. Takoj zatem je srečal svojega soslužabnika, ki mu je bil dolžan nekaj drobiža. Ta ga je na kolenih prosil, naj se ga usmili, on pa ni hotel in ga je dal zapreti. Ko je gospodar zvedel, kaj se dogaja, se je zelo razjezil, znova poklical tega služabnika in mu rekel: »Ali nisi bil tudi ti dolžan usmiliti se svojega soslužabnika, kakor sem se tudi jaz tebe usmilil?« (Mt 18,33). In Jezus je zaključil: »Tako bo tudi moj nebeški Oče storil z vami, če vsak iz srca ne odpusti svojemu bratu« (Mt 18,35).

Prilika vsebuje globok pouk za vsakega od nas. Jezus trdi, da usmiljenje ni samo v Očetovem delovanju, ampak postaja merilo za razumevanje, kdo so resnično njegovi otroci. Skratka, poklicani smo, da živimo od usmiljenja, ker je bilo nam najprej izkazano usmiljenje. Odpuščanje žalitev postaja najočitnejši izraz usmiljene ljubezni in je za nas, kristjane, zahteva, ki se ji ne moremo izogniti. Kako težko se nam tolikokrat zdi odpuščanje! In vendar je odpuščanje orodje, izročeno našim krhkim rokam, da bi z njim dosegli vedrino srca. Če hočemo srečno živeti, je nujno potrebno prej opustiti zamere, nasilje in maščevanje. Sprejmimo torej apostolovo spodbudo: »Sonce naj ne zaide nad vašo jezo!« (Ef 4,26). Predvsem pa prisluhnimo besedi Jezusa, ki je usmiljenje naredil za življenjski ideal in za merilo verodostojnosti naše vere: »Blagor usmiljenim, kajti usmiljenje bodo dosegli« (Mt 5,7). Pri tem blagru naj se še posebej zavzeto navdihujemo tem svetem letu.

Kakor opazamo, je usmiljenje v Svetem pismu ključna beseda, s katero se označuje Božje delovanje do nas. Ne omejuje se, ko nam izraža svojo ljubezen, ampak jo naredi vidno in otipljivo. Ljubezen tudi sicer ne more nikoli biti abstraktna beseda. Že po svoji naravi gre za oprijemljivo življenje: za namene, drže in vedenje, ki se izražajo v vsakdanjem delovanju. Božje usmiljenje je njegova odgovornost do nas. On se čuti odgovornega, to je, želi nam dobro in nas hoče videti srečne, polne veselja in vedre. Isto valovno dolžino mora ujeti usmiljena ljubezen kristjanov. Kakor ljubi Oče, tako ljubijo otroci. Kakor je on usmiljen, tako smo poklicani, da smo usmiljeni tudi mi drug do drugega.

10. Nosilna preklada, ki drži pokonci življenje Cerkve, je usmiljenje. Vse njeno pastoralno delovanje bi moralo biti ovito v nežnost, s katero naj se obrača na vernike; nič od njenega oznanila in njenega pričevanja svetu ne sme pogrešati usmiljenja. Verodostojnost Cerkve hodi po poti

usmiljene in sočutne ljubezni. Cerkev »živi v neizčrpnem hrepenenju, da bi ponudila usmiljenje.«^[8] Morda smo dolgo časa pozabili kazati na pot usmiljenja in živeti na njej. Po eni strani je stalna zahteva zgolj po pravičnosti pripeljala do pozabe, da je ta šele prvi korak, sicer potreben in neizogiben, da pa mora Cerkev stopiti dalje, da bo dosegla višji in pomenljivejši cilj. Po drugi strani pa je žalostno, ko moramo videti, da je izkustvo odpuščanja v naši kulturi vedno bolj redko. Še beseda sama je včasih videti, kot da je izginila. Brez pričevanja za odpuščanje pa ostaja samo nerodovitno in jalovo življenje, kot da bi živeli zapuščeni v puščavi. Znova je prišel čas, da si Cerkev naloži veselo oznanilo odpuščanja. Je čas vrnitve k bistvenemu, da si naložimo breme šibkosti in težav svojih bratov. Odpuščanje je sila, ki obuja k novemu življenju in vliva pogum, da se v prihodnost ozremo z upanjem.

11. Ne smemo pozabiti velikega nauka, ki ga je sv. Janez Pavel II. podal v svoji drugi okrožnici *Dives in misericordia*, ki je tedaj prišla povsem nepričakovano in je mnoge presenetila s temo, ki jo je obravnavala. Zlasti želim opozoriti na dva izraza. Sveti oče je predvsem poudarjal, da je tema usmiljenja v današnji kulturi pozabljena: »Zdi se, da današnja miselnost – morda bolj kot nekdanja – nasprotuje Bogu usmiljenja in skuša že sam pojem usmiljenja izločiti iz življenja ter ga iztrgati iz človekovega srca. Beseda in pojem »usmiljenje« kažeta, da nista pogodu človeku, ki je spričo znanstvenega in tehničnega napredka, kot ga zgodovina doslej ni poznala, postal gospodar zemlje, ki si jo je podvrgel in ji gospoduje. Ta oblast nad zemljo, ki jo včasih enostransko in površno pojmuje, se zdi, da ne trpi usmiljenja ... Prav zato se v današnjem položaju Cerkve in sveta mnogi ljudje in mnoga občestva, ki jih vodi živ verski čut, tako rekoč sami od sebe obračajo k Božjemu usmiljenju.«^[9]

Poleg tega je sv. Janez Pavel II. navajal te razloge za nujno oznanilo in pričevanje usmiljenja v sodobnem svetu: »Narekuje jo ljubezen do človeka, do vsega človeškega, ki ga po sodbi mnogih naših sodobnikov ogroža velikanska nevarnost. Kristusova skrivnost ... me hkrati obvezuje, da oznanjam tudi usmiljenje, to je Božjo usmiljeno ljubezen, ki se je v tej skrivnosti razodela. Prav tako mi narekuje, da se v tej težki in kritični dobi zgodovine Cerkve in sveta ... obračam k temu usmiljenju in ga prosim.«^[10] Ta njegov nauk je bolj kot kdajkoli aktualen in si zasluži, da ga sprejmemo tudi v tem svetem letu. Znova prisluhnimo njegovim besedam: »Cerkev živi pristno življenje, kadar izpoveduje in oznanja usmiljenje, najbolj čudovit pridevek Stvarnika in Odrešenika, in vodi ljudi k virom Odrešenikovega usmiljenja, katerih varuhinja in delivka je.«^[11]

12. Cerkev ima poslanstvo, da oznanja Božje usmiljenje, utripajoče srce evangelija, ki mora samo od sebe doseči srce in duha vsakega človeka. Kristusova nevesta si privzema ravnanje Božjega Sina, ki gre vsakemu naproti in nikogar ne izloča. V naših časih, ko se Cerkev zavzema za novo evangelizacijo, zahteva tema usmiljenja novo navdušenje in obnovljeno pastoralno dejavnost. Za Cerkev in za verodostojnost njenega oznanila je odločilno, da v prvi osebi živi in pričuje za usmiljenje. Njena govorica in dejanja morajo posredovati usmiljenje, da bo prodrla v srca ljudi in jih izzvala, da bodo našli pot vrnitve k Očetu.

Prva resnica Cerkve je Kristusova ljubezen. Tej ljubezni, ki gre vse do odpuščanja in darovanja sebe, Cerkev služi in jo posreduje ljudem. Kjer je torej navzoča Cerkev, tam mora biti tudi očitno Očetovo usmiljenje. V naših župnijah, skupnostih, združenjih in gibanjih, skratka, kjerkoli so kristjani, mora vsak najti oazo usmiljenja.

13. Tu jubilejno leto hočemo preživeti v luči Gospodove besede: *usmiljeni kakor Oče*. Evangelist podaja Jezusov nauk, ko pravi: »Bodite usmiljeni, kakor je usmiljen tudi vaš Oče!« (Lk 6,36). Ta življenjski program je zahteven in obenem bogat z veseljem in mirom. Jezusova zahteva se obrača na vse, ki poslušajo njegov glas (prim. Lk 6,27). Da bi bili sposobni usmiljenja, moramo torej najprej prisluhniti Božji besedi. To pomeni, da je treba ponovno odkriti vrednost tihote za premišljevanje Besede, ki nas nagovarja. Na ta način je mogoče zreti Božje usmiljenje in si ga privzeti za življenjski slog.

14. Poseben vidik svetega leta je *romanje*, ker je to podoba poti, ki jo vsak človek prehodi v svojem življenju. Življenje je romanje in človek je *popotnik*, romar, ki prehodi pot do zelenega cilja. Tudi za to, da dospe do svetih vrat v Rimu in vsakem drugem kraju, bo moral vsak, glede na svoje moči, opraviti romanje. To bo znamenje dejstva, da je tudi usmiljenje cilj, ki ga je treba doseči in zahteva zavzetost in žrtev. Romanje naj bo torej spodbuda za spreobrnjenje. Ko bomo stopili skozi sveta vrata, se bomo pustili objeti Božjemu usmiljenju in se bomo obvezali, da bomo tudi mi usmiljeni z drugimi, kakor je Oče z nami.

Gospod Jezus nakazuje, kakšni so odseki na romanju, s katerim je mogoče doseči ta cilj: »Ne sodite in ne boste sojeni. Ne obsojajte in ne boste obsojeni. Odpuščajte in vam bo odpuščeno. Dajajte in se vam bo dalo; dobro, potlačeno, potreseno in zvrhano mero vam bodo dali v naročje. S kakršno mero namreč merite, s takšno se vam bo odmerilo« (Lk 6,37-38). Pravi predvsem, naj ne *sodimo* in ne *obsojamo*. Če nočemo pasti v Božjo sodbo, ne smemo postati sodniki svojih bratov. Ljudje se namreč s svojo sodbo ustavijo na površju, medtem ko Oče vidi v globino. Koliko hudega povzročijo besede, ko jih podžigata ljubosumje in zavist! Govoriti slabo o bratu, ko ga ni zraven, je isto, kot da bi ga postavili v slabo luč, umazali njegov ugled in ga pustili v zobeh opravljanja. Ne soditi in ne obsojati pa pomeni, da znamo nabrati, kar je dobrega v vsakem človeku, in ne dopustiti, da bi moral ta trpeti zaradi naše pristranske sodbe ali zaradi našega domišljanja, da vse vemo. Vendar pa to še ne zadošča, da bi izrazili usmiljenje. Jezus zahteva, da tudi *odpustimo* in *darujemo*; da smo orodja odpuščanja, ker smo ga mi že prej prejeli od Boga; da smo velikodušni do vseh, vedoč, da tudi Bog velikodušno deli svojo naklonjenost vsem nam.

Usmiljeni kakor Oče je torej geslo svetega leta. V usmiljenju imamo dokaz za to, kako nas Bog ljubi. Daje se vsega, za vedno, zastonj, in ne da bi kaj zahteval v zameno. Pride nam na pomoč, ko ga pokličemo. Lepo je, da se vsakodnevna molitev Cerkve začne z besedami: »O Bog, ozri se name in me poslušaj. Gospod, pridi in mi pomagaj« (Ps 70,2). Pomoč, ki jo pokličemo, je že prvi korak Božjega usmiljenja do nas. On nas prihaja rešit iz slabotnosti, v kateri živimo. Njegova pomoč pa je v tem, da dojamemo njegovo navzočnost in njegovo bližino. Ko se nas dan za dnem

dotika njegovo sočutje, lahko tudi mi postajamo sočutni do vseh.

15. V tem svetem letu bomo lahko izkusili tudi, kako je mogoče odpreti srce tistim, ki živijo na najbolj obupnih obrobjih življenja, ki jih na dramatičen način ustvarja sodobni svet. Koliko negotovosti in trpljenja je navzočega v današnjem svetu! Koliko ran je bilo zadanih telesom tolikih, ki nimajo več glasu, ker je njihov krik oslabel in umolknil zaradi brezbržnosti bogatih narodov. Ob tem jubileju bo Cerkev še bolj poklicana, da zdravi te rane, da jim polajša z oljem tolažbe, da jih obveže z usmiljenjem in jih ozdravi z dolžno solidarnostjo in pozornostjo. Ne padimo v brezbržnost, ki ponižuje, v navajenost, ki omrtvi duha in mu prepreči, da bi odkril kaj novega; ne padimo v cinizem, ki uničuje. Odprimo svoje oči, da bomo videli bedo sveta, rane tolikih bratov in sester, ki so prikrajšani za dostojanstvo, in se čutimo izzvane, da poslušamo njihov krik na pomoč. Naše roke naj primejo njihove in jih pritegnimo k sebi, da bodo začutili toplino naše navzočnosti, prijateljstva in bratstva. Naj njihov krik postane naš in bomo skupaj lahko zdrobili ograde brezbržnosti, ki pogosto suvereno vlada in prikriva hinavščino in sebičnost.

Živo hrepenim, da bi krščansko ljudstvo ob tem jubileju premišljevalo o *telesnih in duhovnih delih usmiljenja*. Tako se bo prebudila naša vest, ki je pogosto dremava pred dramo revščine. Tako bomo vedno bolj vstopali v srce evangelija, kjer so ubogi privilegiranci Božjega usmiljenja. Jezusovo oznanilo nam prikaže ta dela usmiljenja, da bi lahko razumeli, ali živimo kot njegovi učenci ali ne. Odkrijmo znova dela *telesnega usmiljenja*: lačne nasititi, žejne napojiti, nage obleči, popotnike sprejemati, bolnike obiskovati, jetnike reševati, mrličke pokopavati. In ne pozabimo na dela *duhovnega usmiljenja*: dvomljivcem svetovati, zmotne učiti, grešnike svariti, žalostne tolažiti, žalivcem odpustiti, nadležne prenašati, za žive in mrtve Boga prositi.

Ne moremo uiti Gospodovim besedam: glede nanje bomo sojeni: če bomo dali lačnim jesti in žejnim piti; če bomo sprejeli tujca in oblekli nagega; če si bomo vzeli čas za to, da bomo z bolnikom in zapornikom (prim. Mt 25,31-45). Prav tako bomo vprašani, če smo pomagali, da je kdo splezal iz dvoma, ki peha v strah in je pogosto vir osamljenosti; če smo bili sposobni premagati nevednost, v kateri živijo milijoni, zlasti otrok, ki so prikrajšani za potrebno pomoč, da bi se izkopali iz revščine; če smo bili blizu osamljenim in stiskanim; če smo odpustili tistim, ki so nas užalili, in zavrgli sleherno zamero in sovraštvo, ki vodi v nasilje; če smo bili potrpežljivi po zgledu Boga, ki je tako potrpežljiv z nami; in če smo slednjič v molitvi izročili Gospodu svoje brate in sestre. V vsakem od teh najmanjših je prisoten sam Kristus. Njegovo meso spet postaja vidno kot mučeno, ranjeno, bičano, shirano, preganjano telo ... da bi ga mi prepoznali, se ga dotaknili in mu skrbno pomagali. Ne pozabimo besed sv. Janeza od Križa: »Na večer življenja bomo sojeni po ljubezni.«^[12]

16. V Lukovem evangeliju najdemo še en pomemben vidik, kako naj z vero preživimo ta jubilej. Evangelist pripoveduje, kako se je Jezus neke sobote vrnil v Nazaret in je kot po navadi vstopil v shodnico. Poklicali so ga, naj prebere Sveto pismo in ga razloži. Odlomek je bil iz preroka Izaija, kjer je bilo zapisano: »Duh Gospodov je nad menoj, ker me je mazilil, da prinesem blagovest

ubogim. Poslal me je, da oznanim jetnikom oproščenje in da bo slepim vrnjen vid, da izpustim zatirane na prostost, da oznanim leto Gospodovega usmiljenja» (61,1-2). Prav »leto usmiljenja« oznani Gospod in prav to hočemo tudi mi živeti. To sveto leto prinaša s seboj bogastvo Jezusovega poslanstva, ki odmeva v prerokovih besedah: prinesiti besedo in dejanje tolažbe ubogim, razglasiti osvoboditev zapornikom novih suženjstev sodobne družbe, povrniti vid tistim, ki ne morejo videti, ker so preveč upognjeni vase, in vrniti dostojanstvo tistim, ki so zanj prikrajšani. Jezusovo oznanilo je znova vidno v odgovorih vere, ki jih ponuja pričevanje kristjanov. Naj nas spremljajo besede apostola: »Kdor izkazuje usmiljenje, naj to dela z veseljem« (Rim 12,8).

17. Post v tem jubilejnem letu bomo preživeli še bolj zavzeto kot močno obdobje za proslavljanje in izkušanje Božjega usmiljenja. Koliko strani Svetega pisma lahko premislimo v postnih tednih, da bi odkrili Očetovo usmiljeno obličje! Z besedami preroka Miheja lahko tudi mi rečemo: Ti, o Gospod, si Bog, ki odjemlješ krivdo in odpuščaš greh, ki ne hraniš vekomaj svoje jeze, ampak ti ugaja izkazovanje usmiljenja. Ti, Gospod, se boš vrnil k nam in se boš usmilil svojega ljudstva. Poteptal boš našo krivdo in na dno morja vrgel vse naše grehe (prim. Mih 7,18-19).

Strani preroka Izaija lahko še bolj oprijemljivo premišljujemo v tem času molitve, posta in dobrodelnosti: »Mar ni to post, kakršnega sem izbral: da odpneš krivične spona in razvežeš vezi jarma, da odpustiš zatirane na svobodo in zlomiš vsak jarem? Mar ni v tem, da deliš z lačnim svoj kruh in pripelješ uboge brezdomce v hišo, ko vidiš nagega, da ga oblečeš, in se ne potuhneš pred svojim rojakom? Tedaj napoči kakor zarja tvoja luč in tvoje zdravje se bo hitro razcvetelo. Pred teboj bo hodila tvoja pravičnost in Gospodovo veličastvo bo tvoja zadnja straža. Če boš tedaj klical, bo Gospod odgovoril, Če boš vpil na pomoč, bo rekel: 'Tukaj sem!' Če odpraviš jarem iz svoje srede, kazanje s prstom in zlobno govorjenje, če daješ lačnemu, kar imaš sam rad, in nasitiš grlo reveža, bo vzšla v temi tvoja luč in tvoja temina bo kakor poldan. Gospod te bo vedno vodil in ti sitil dušo v suhih krajih, okrepil ti bo kosti in boš kakor namakan vrt, kakor vodni vrelec, ki mu voda ne usahne« (Iz 58, 6-11).

Pobuda »24 ur za Gospoda«, ki naj bi jo obhajali v petek in soboto 4. postnega tedna naj se po škofijah še bolj razširi. Toliko ljudi se približa zakramentu sprave in med njimi veliko mladih, ki ob takem izkustvu pogosto najdejo pot vrnitve h Gospodu, trenutek močne molitve in znova odkrijejo smisel svojega življenja. Znova prepričljivo postavimo v središče zakrament sprave, ker nam omogoča, da se z roko dotaknemo veličine usmiljenja. Za vsakega spokornika bo to vir resničnega notranjega miru.

Nikoli se ne bom naveličal poudarjati, naj bodo spovedniki pravo znamenje Očetovega usmiljenja. Spovednik ne more improvizirati. Spovedniki postanemo, ko se najprej sami postavimo kot prvi spokorniki med spokornike in iščemo odpuščanje. Nikoli ne pozabimo, da biti spovednik pomeni biti udeležen pri samem Jezusovem poslanstvu; to pa je v tem, da smo oprijemljivo znamenje neprestane Božje ljubezni, ki odpušča in rešuje. Vsak od nas je prejel dar Svetega Duha za odpuščanje grehov; za to smo odgovorni. Nihče od nas ni gospodar zakramenta, ampak zvest

služabnik Božjega odpuščanja. Vsak spovednik mora sprejeti vernike kot oče v priliki o izgubljenem sinu: kot oče, ki teče naproti sinu, čeprav je ta zapravlil njegovo imetje. Spovedniki so poklicani, da objamejo tega spokorjenega sina, ki se vrača domov, in mu izrazijo veselje, da so ga našli. Ne bodo se naveličali niti hoditi k drugemu sinu, ki je ostal zunaj in se ni bil sposoben veseliti, da mu razložijo, kako je njegova stroga sodba pred očetovim usmiljenjem, ki ne pozna meja, krivična in nesmiselna. Ne bodo zastavljali nepotrebnih vprašanj, ampak bodo kakor oče iz prilike prekinili pripravljeni govor izgubljenega sina, ker bodo znali v srcu vsakega spokornika zaznati klic na pomoč in prošnjo po odpuščanju. Skratka, spovedniki so poklicani, da so vedno in povsod, v vsakih okoliščinah in vsemu navkljub znamenje, da ima usmiljenje prvo mesto.

18. V postu tega svetega leta imam namen poslati *misijonarje usmiljenja*. Bodo znamenje materinske skrbi Cerkve za Božje ljudstvo, da bo vstopilo v globino bogastva te skrivnosti, ki je za vero tako temeljna. To bodo duhovniki, ki jih bom pooblastil, da odpuščajo tudi grehe, ki so pridržani apostolskemu sedežu, da bo očitna širina njihovega poslanstva. predvsem pa bodo živo znamenje tega, kako Oče sprejema tiste, ki iščejo njegovo odpuščanje. Imenovali se bodo misijonarji usmiljenja, ker bodo za vse postali umetniki srečanja, polnega človečnosti, izvira osvoboditve, bogatega v odgovornosti, da se premagajo vse ovire in se znova zaživi milost krsta. Pri svojem poslanstvu se bodo pustili voditi apostolovim besedam: »Bog je namreč vse vklestil v neposlušnost, da bi vsem izkazal usmiljenje« (Rim 11,32). Prav vsi, brez izjeme, so poklicani, da odgovorijo na klic usmiljenja. Misijonarji naj živijo ta klic v zavesti, da lahko uprejo pogled v Jezusa, usmiljenega in zanesljivega vélikega duhovnika (prim. Heb 2,17).

Sobrate škofo prosim, da povabijo in sprejmejo te misijonarje, da bodo predvsem prepričljivi oznanjevalci usmiljenja. Po škofijah naj organizirajo ljudske misijone, tako da bodo ti misijonarji glasniki veselja odpuščanja. Naj se jih prosi, da bodo obhajali zakrament sprave za ljudstvo, da bo čas milosti, ki je dan v jubilejnem letu, omogočil mnogim oddaljenim sinovom najti pot v očetno hišo. Pastirji naj zlasti v močnem postnem času skrbno vabijo vernike, naj se približajo »prestolu milosti, da bodo dosegli usmiljenje in našli milost« (Heb 4,16).

19. O da bi beseda odpuščanja dosegla vse! Naj klic k izkušanju usmiljenja nikogar ne pusti brezbržnega! Moje vabilo k spreobrnjenju se obrača še vztrajneje k tistim, ki so zaradi svojega načina življenja daleč od Božje milosti. Posebej mislim na moške in žene, ki pripadajo kaki kriminalni združbi, kakršnakoli je že. Za vaš blagor vas prosim, da spremenite življenje. To vas prosim v imenu Božjega Sina, ki ni nikoli, čeprav se je boril zoper greh, zavrnil nobenega grešnika. Ne padite v strašno past mišljenja, da je življenje odvisno od denarja in da je vpričo njega vse brez vrednosti in dostojanstva. To je privid. Denarja ne moremo nesti s seboj v onostranstvo. Denar nam ne da prave sreče. Nasilje, s katerim se kopiči denar, po katerem teče kri, nikomur ne da ne moči ne nesmrtnosti. Za vse je prej ko slej pripravljena Božja sodba, ki ji nihče ne bo mogel uiti.

Isto vabilo naj doseže tudi ljudi, ki spodbujajo ali so soudeleženi pri korupciji. Ta gnojna rana družbe je velik greh, ki vpije v nebo, ker spodkopava temelje osebnega in družbenega življenja.

Korupcija onemogoča, da bi gledali v prihodnost z upanjem, ker s svojo prevzetnostjo in pohlepom uničuje načrte šibkih in stre najbolj revne. To je zlo, ki se ugnezdi v vsakdanjih dejanjih in se potem razširi v javne škandale. Korupcija je zakrknjenost v grehu, ki bi rada nadomestila Boga s prividom denarja kot oblike moči. To je delo teme, ki ga podpirata sumničenje in spletkarstvo. *Corruptio optimi pessima* (*Ko se pokvari najboljše, pride ven najslabše*), je upravičeno rekel Gregorij Veliki, da bi povedal, kako se nihče ne sme čutiti varnega pred to skušnjava. Da jo iztrebimo iz osebnega in družbenega življenja, so potrebne modrost, budnost, lojalnost, preglednost, povezane s pogumom za naznanilo. Če se proti korupciji ne borimo odprto, nas prej ko slej naredi za sokrivce in nam uniči življenje.

To je ugoden čas, da spremenimo življenje! To je čas, da se pustimo dotakniti v srcu. Pred storjenim zlom, tudi pred težkimi grehi, je trenutek, ko je treba prisluhniti joku nedolžnih, ki so jim oplenili imetje, jih prikrajšali za dostojanstvo, ljubezen, za samo življenje. Ostati na poti zla je samo vir prividov in žalosti. Pravo življenje je nekaj drugega. Bog se ne naveliča ponujati roke. Vedno je pripravljen poslušati, pa tudi jaz sem, in moji bratje škofje in duhovniki. Dovolj je že sprejeti vabilo k spreobrnjenju in se podvreči pravičnosti, medtem ko Cerkev ponudi usmiljenje.

20. V tem kontekstu ne bo brez koristi, če spomnimo na odnos med *pravičnostjo* in *usmiljenjem*. To nista dva med seboj nasprotujoča si pojma, ampak dve razsežnosti ene in edine resničnosti, ki se postopno razvija, dokler ne doseže svojega vrhunca v polnosti ljubezni. Pravičnost je temeljni pojem za civilno družbo, ko se normalno sklicujemo na pravni red, po katerem se izvajajo zakoni. Pod pravičnostjo razumemo tudi, da je treba vsakemu dati to, kar mu pripada. V Svetem pismu se pogosto omenja Božja pravičnost in Bog kot sodnik. S pravičnostjo je običajno mišljeno celovito spolnjevanje postave in vedênje dobrega Izraelca v skladu v Božjimi zapovedmi. Tak pogled pa je neredko pripeljal do padca v legalizem, zameglil izvirni pomen in zatemnil globoko veljavo, ki jo ima pravičnost. Da presežemo legalistično perspektivo, se moramo spomniti, da je v Svetem pismu pravičnost v svojem bistvu pojmovana kot zaupna prepustitev Božji volji.

Tudi Jezus večkrat spregovori o pomembnosti vere kot o izpolnjevanju postave. V tem smislu moramo razumeti njegove besede, ko za mizo z Matejem in drugimi cestninariji ter grešniki reče farizejem, ki so mu ugovarjali: »Pojdite in se poučite, kaj pomeni: *Usmiljenja hočem in ne daritve*. Nisem namreč prišel klicat pravičnih, ampak grešnike« (Mt 9,13). Pred pogledom na pravičnost kot golo izpolnjevanje postave, ki sodi tako, da deli ljudi na pravične in grešnike, Jezus skuša pokazati na veliki dar usmiljenja, ki išče grešnike, da bi jim ponudilo odpuščanje in odrešenje. Razumljivo je, zakaj so Jezusa zaradi takega pogleda, ki osvobaja in je vir prenove, farizeji in pismouki zavrnil. Da bi bili zvesti postavi, so samo drugim nalagali bremena na rame, ob tam pa izničevali Očetovo usmiljenje. Klic k spolnjevanju postane ne more ovirati pozornosti na potrebe, ki zadevajo človekovo dostojanstvo.

Ko Jezus navaja besedilo preroka Ozeja: »Hočem ljubezni in ne klavne daritve« (Oz 6,6), je to glede tega zelo pomenljivo. Jezus trdi, da mora odslej vodilo življenja njegovih učencev upoštevati

prvo mesto usmiljenja, kakor pričuje tudi sam, ko je skupaj z grešniki. Usmiljenje se ponovno razodene kot temeljna razsežnost Jezusovega poslanstva. Je resničen izziv pred njegovimi sogovorniki, ki so se ustavili pri formalnem spoštovanju postave. Jezus pa gre onstran postave; njegovo druženje s tistimi, ki jih je postava imela za grešnike, nam da razumeti, kako daleč je šlo njegovo usmiljenje.

Tudi apostol Pavel je opravil podobno pot. Preden je srečal Kristusa na poti v Damask, je bilo njegovo življenje posvečeno brezgrajnemu izvajanju pravičnosti po postavi (prim. Flp 3,6). Spreobrnjenje h Kristusu pa ga je privedlo k temu, da je zasukal pogled, tako da v Pismu Galačanom trdi: »Zato smo tudi mi začeli verovati v Kristusa Jezusa, da bi bili opravičeni po veri v Kristusa in ne po delih postave« (Gal 2,6). Njegovo razumevanje pravičnosti se korenito spremeni. Pavel zdaj na prvo mesto postavi vero in nič več postavo. Ni izpolnjevanje postave tisto, ki rešuje, ampak vera v Jezusa Kristusa, ki s svojo smrtjo in vstajenjem prinaša odrešenje z usmiljenjem, ki opraviči. Božja pravičnost zdaj postane osvoboditev za tiste, ki jih tlači suženjstvo greha in vse njegove posledice. Božja pravičnost je njegovo odpuščanje. (prim. Ps 51,11-16).

21. Usmiljenje ne nasprotuje pravičnosti, ampak izraža Boje ravnanje do grešnika, ko mu ponuja še eno možnost, da se zave, se spokori in veruje. Izkustvo preroka Ozeja nam pomaga, ko nam pokaže preseganje pravičnosti v smeri usmiljenja. Doba, v kateri je živel ta prerok, je ena najbolj dramatičnih v zgodovini judovskega ljudstva. Kraljestvo je na pragu propada; ljudstvo ni več zvesto zavezi, oddaljilo se je od Boga in je izgubilo vero očetov. Po človeški logiki bi bilo pravično, če bi se Bog namenil zavreči nezvesto ljudstvo: niso spoštovali sklenjenega sporazuma in torej zaslužijo dolžno kazen, to je izgnanstvo. To potrjujejo prerokove besede: »Ne bo se vrnil v egiptovsko deželo, ampak bo njegov kralj Asirec, ker se niso hoteli spreobrniti« (Oz 11,5). In vendar po tem odzivu, ki se sklicuje na pravičnost, prerok korenito spremeni svoj jezik in razodene resnično Božje obličje: »Moje srce se v meni obrača, moje drobovje drgeta. Ne bom storil po svoji srditi jezi, Efrájima ne bom pahnil v pogubo, kajti jaz sem Bog in ne človek, Sveti sem v tvoji sredi in ne pridem k tebi s svojo jezo« (Oz 11,8-9). Sv. Avguštin na neki način razlaga te besede, ko pravi: »Bog lažje zadrži jezo kot usmiljenje.«^[13] Res je tako. Božja jeza traja trenutek, medtem ko njegovo usmiljenje traja vekomaj.

Ko bi se Bog ustavil pri pravičnosti, bi nehal biti Bog, bil bi tak kot vsi ljudje, ki se sklicujejo na izpolnjevanje postave. Sama pravičnost ne zadošča in izkustvo nas uči, da s sklicevanjem zgolj na pravičnost tvegamo, da jo bomo uničili. Zato gre Bog z usmiljenjem in odpuščanjem onstran pravičnosti. To ne pomeni, da razvrednoti pravičnost ali da jo naredi odvečno, nasprotno. Kdor pogrši, mora plačati kazen. Samo da tu ni konec, ampak šele začetek spreobrnjenja, da bi se izkusilo nežnost odpuščanja. Bog ne zavrača pravičnosti. Vključuje jo in presega z višjim dogodkom, v katerem se izkusi ljubezen, ki je temelj resnične pravičnosti. Zelo pozorno moramo brati, kar piše apostol Pavel, da ne bi padli v isto zmoto, ki jo je apostol očital svojim sodobnikom Judom: »Ker namreč niso poznali Božje pravičnosti in so skušali uveljaviti svojo, se niso podredili Božji pravičnosti. Kajti konec postave je Kristus, v pravičnost vsakomur, ki veruje« (Rim 10,3-4).

Ta Božja pravičnost je usmiljenje, ki je podeljeno vsem kot milost v moči smrti in vstajenja Jezusa Kristusa. Kristusov križ je torej Božja sodba nad vsemi nami in nad svetom, ker nam nudi gotovost ljubezni in novega življenja.

22. Jubilej prinaša s seboj tudi *odpustek*. V svetem letu usmiljenja dobiva le-ta nov pomen. Božje odpuščanje naših grehov ne pozna meja. V smrti in vstajenju Jezusa Kristusa Bog jasno pokaže to svojo ljubezen, ki gre tako daleč, da uniči greh vseh ljudi. Z Bogom se lahko spravimo po velikonočni skrivnosti in posredovanju Cerkve. Bog je vedno pripravljen za odpuščanje in se ga nikoli ne naveliča na vedno nov in nepričakovan način ponujati. Mi vsi pa vendar izkušamo greh. Vemo, da smo poklicani k popolnosti (prim. Mt 5,48), vendar močno čutimo težo greha. Medtem ko zaznavamo moč milosti, ki nas preoblikuje, izkušamo tudi moč greha, ki nas pogojuje. Kljub odpuščanju nosimo v svojem življenju tudi protislovja, ki so posledica naših grehov. V zakramentu sprave Bog odpušča grehe, ki so resnično izbrisani; in vendar ostaja negativni odtis, ki so ga grehi pustili v našem ravnanju in naših mislih. Božje usmiljenje pa je močnejše celo od tega. Postaja *odpustek* Očeta, ki po Kristusovi nevesti doseže grešnika, ki mu je odpuščeno in ga osvobaja vsakega ostanka posledic greha ter ga usposablja, da deluje v skladu z ljubeznijo in raste v ljubezni, ne pa da znova pada v greh.

Cerkev živi občestvo svetih. V evharistiji se to občestvo, ki je Božji dar, udejanja kot duhovno zedinjenje, ki povezuje nas, vernike, s svetniki in blaženimi, katerih množice se ne da prešteti (prim. Raz 7,4). Njihova svetost prihaja na pomoč naši slabosti in je tako mati Cerkev s svojo molitvijo in svojim življenje sposobna priti nasproti slabotnosti enih s svetostjo drugih. Doživeti odpustek svetega leta pomeni približati se Očetovemu usmiljenju z gotovostjo, da se njegovo odpuščanje razteza na vse življenje vernika. Odpustek pomeni, da izkusimo svetost Cerkve, ki je deležna vseh dobrobiti Kristusovega odrešenja, da se odpuščanje raztegne do zadnjih posledic, do koder seže Božja ljubezen. Živimo v polnosti ta jubilej in prosimo Očeta za odpuščanje grehov in širjenje njegovega usmiljenega odpustka.

23. Usmiljenje poseduje še silnico, ki sega onkraj meja Cerkve. Povezuje nas z judovstvom in islamom, ki ga razumeta kot enega najbolj pomenljivih Božjih pridevkov. Izrael je prvi prejel to razodetje, ki ostaja v zgodovini kot začetek neprecenljivega bogastva, ki je ponujeno vsemu človeštvu. Kot smo videli, so strani Stare zaveze prepletene z usmiljenjem, ker pripovedujejo o delih, ki jih je Gospod storil v prid svojega ljudstva v najtežjih trenutkih njegove zgodovine. Islam tudi s svoje strani med imena, ki jih pripisuje Stvarniku, postavlja ime Usmiljenega in Milostljivega. To poimenovanje je pogosto na ustnicah muslimanov, ki čutijo, da jih v njihovi vsakdanji šibkosti spremlja in podpira usmiljenje. Tudi oni verujejo, da nihče ne more omejevati Božjega usmiljenja, ker so njegova vrata vedno odprta.

To jubilejno leto, ki ga bomo živeli v usmiljenju, naj podpira srečanje s temi verstvi in z drugimi plemenitimi verskimi izročili; naj odstrani vsako obliko zaprtosti in prezira ter izžene vsako obliko nasilja ali diskriminacije.

24. Misel se mi zdaj obrača k Materi Usmiljenja. Milina njenega pogleda naj nas spremlja v tem svetem letu, da bomo lahko vsi odkrili veselje Božje nežnosti. Razen Marije ni nihče spoznal globine skrivnosti učlovečenega Boga. V njenem življenju se je vse oblikovalo ob navzočnosti učlovečenega usmiljenja. Mati Križanega in Vstalega je vstopila v svetišče Božjega usmiljenja, ker je v globoki notranjosti bila soudeležena pri skrivnosti njegove ljubezni.

Ker je bila Marija izbrana za Mater Božjega Sina, jo je Očetova ljubezen od vekomaj pripravila, da je postala *skrinja zaveze* med Bogom in ljudmi. V svojem srcu je ohranila Božje usmiljenje v popolnem sozvočju s svojim sinom Jezusom. Njena hvalnica na pragu Elizabetine hiše je bila posvečena usmiljenju, ki sega »iz roda v rod« (Lk 1,50). Tudi mi smo bili navzoči v teh preroških besedah device Marije. To nam bo v tolažbo in podporo, ko bomo stopili skozi sveta vrata, da bi izkusili sadove Božjega usmiljenja.

Pod križem je Marija skupaj z Janezom, učencem ljubezni, priča besed odpuščanja, ki pridejo z Jezusovih ustnic. Najvišje odpuščanje tistim, ki so ga križali, nam kaže, kako daleč lahko pride Božje usmiljenje. Marija potrjuje, da Sinovo usmiljenje ne pozna meja in doseže vse, ne da bi koga izključilo. Obrnimo se nanjo s starodavno in vedno novo molitvijo *Salve Regina (Pozdravljena, kraljica)*, da ne bo nikoli naveličala obračati svojih milostljivih oči na nas. Naj nas naredi vredne, da bomo zrlj obličje usmiljenja, njenega Sina Jezusa.

Naša molitev naj se razširi tudi do tolikih svetih in blaženih, ki so imeli usmiljenje za svoje življenjsko poslanstvo. Posebej se misel obrača na veliko apostolo usmiljenja, sv. Favstino Kowalsko. Ona, ki je bila poklicana, da vstopi v globine Božjega usmiljenja, naj posreduje za nas in nam izprosi, da bomo vedno živeli in hodili v Božjem odpuščanju in v neomajnem zaupanju v njegovo ljubezen.

25. Izredno je torej to sveto leto, da bi v vsakdanjem življenju živeli usmiljenje, ki ga Oče vselej izteza k nam. V tem jubileju se pustimo Bogu presenetiti. On se ne nikoli ne naveliča vrat svojega srca odpirati na stežaj, da bi znova pokazal, kako nas ljubi in da hoče z nami deliti svoje življenje. Cerkev močno čuti, kako nujno je oznanjati Božje usmiljenje. Njeno življenje je pristno in verodostojno, kadar prepričljivo oznanja usmiljenje. Dobro ve, da je njena prva naloga, zlasti v časih, kakršni so naši, ki so polni velikih upov in močnih protislovij, to, da z zrenjem Kristusovega obličja vse uvede v veliko skrivnost Božjega usmiljenja. Cerkev je prva poklicana, da je resnicoljubna pričevalka usmiljenja, ki naj ga izpoveduje in živi kot središče razodetja Jezusa Kristusa. Iz srca Trojice, iz najgloblje notranjosti Božje skrivnosti naj izvira in brez prenehanja priteka velika reka usmiljenja. Ta vir ne bo mogel nikoli presahnuti, pa naj bodo tisti, ki se mu približajo, kakršnikoli že. Vsakič, ko ga bo kdo potreboval, bo lahko pristopil k njemu, saj je Božje usmiljenje brez konca. Tako nepreiskljiva je globina skrivnosti, ki jo zajema, tako neizčrpno je bogastvo, ki izhaja iz njega.

V tem jubilejnem letu naj Cerkev postane odmev Božje besede, ki močno in prepričljivo doni kot

beseda in dejanje odpuščanja, podpore, pomoči in ljubezni. Naj se nikoli ne naveliča nuditi usmiljenja in naj bo vedno potrpežljiva v tolaženju in odpúščanju. Naj Cerkev postane glas vsakega človeka in naj zaupno in brez prenehanja ponavlja: »Spomni se, Gospod, svojega usmiljenja in svoje ljubezni, ki je od vekomaj« (Ps 25,6).

Dano v Rimu pri svetem Petru, 11. aprila, na predvečer praznika Božjega usmiljenja v letu Gospodovem 2015, v tretjem letu papeževanja.

FRANČIŠEK

[1] Prim. 2VAT, BR 4.

[2] Govor ob odprtju 2VAT, *Gaudet Mater Ecclesia*, 11. oktobra 1962, 2-3.

[3] *Nagovor na zadnjem javnem zasedanju*, 7. decembra 1965.

[4] Prim. 2VAT, C 16; CS 15.

[5] Tomaž Akvinski, *Summa Theologiae*, II-II, q. 30, a. 4.

[6] *Rimski misal*, 26. nedelja med letom. Ta glavna mašna prošnja se pojavi že v 8. stol. med evhološkim besedilo *Gelazjevega zakramentarija* (1198).

[7] Prim. *Homilija 21: CCL 122*, 149-151.

[8] Ap. spodbuda *Evangelij veselja*, 24.

[9] Janez Pavel II. *Okrožnica o Božjem usmiljenju*, 2.

[10] Janez Pavel II. *Okrožnica o Božjem usmiljenju*, 15.

[11] Janez Pavel II. *Okrožnica o Božjem usmiljenju*, 13.

[12] *Besede luči in ljubezni*, 57.

[13] *Enarr. in Ps. 76*, 11.

Copyright © Dicastero per la Comunicazione - Libreria Editrice Vaticana